

Sygn. akt I C 1192/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 grudnia 2021r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 grudnia 2021r. w K.

sprawy z powództwa (...) z/s (...) **Szwajcaria ((...))**

przeciwko pozwanemu **G. W. (PESEL (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego G. W. na rzecz powoda (...) z/s (...) Szwajcaria kwotę 12.000,00zł (dwanaście tysięcy złotych 00/100) wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od dnia 20 grudnia 2019r. do dnia zapłaty,
2. oddala powództwo w pozostałej części,
3. zasądza od pozwanego G. W. na rzecz powoda (...) z/s (...) Szwajcaria kwotę 3.027,28zł (trzy tysiące dwadzieścia siedem złotych 28/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości w stosunku rocznym odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 1192/21

UZASADNIENIE

W dniu 8 grudnia 2020r. powód (...) z/s w (...) Szwajcaria skierował do Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej, po uprzednim umorzeniu sprawy w elektronicznym postępowaniu upominawczym o sygn. akt Nc – e (...), żądanie zasądzenia od pozwanego G. W. kwoty pieniężnej w wysokości 14.419,90zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości w stosunku rocznych odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi od kwoty 12.000,00zł od dnia 20 grudnia 2019r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód przytoczył okoliczności dotyczące atrybutu legitymacji procesowej odwołując się w tym zakresie do przelewu wierzytelności, oznaczył źródło zobowiązania, jego wysokość oraz wymagalność podając, iż dochodzone roszczenie stanowi należność wynikającą z nienależycie wykonanej umowy pożyczki łączącej pozwanego z powodem.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej z dnia 15 stycznia 2021r. w sprawie o sygn. akt I C 9/21upr uwzględniono w całości roszczenia powództwa oraz rozstrzygnięto o kosztach postępowania.

Pozwany G. W. wniósł sprzeciw od opisanego wyżej orzeczenia.

Pozwany zaskarżył przedmiotowy nakaz w całości oraz wniósł o oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu tego kwalifikowanego pisma procesowego pozwany podniósł zarzuty: braku legitymacji czynnej i biernej, bezzasadności roszczenia, braku wykazania roszczenia, co do zasady i wysokości, brak wymagalności roszczenia, przedstawienia do akt sprawy niewiarygodnych kserokopii i wydruków, brak indywidualnego uzgodnienia warunków umowy z pozwanym, jako konsumentem, brak właściwości miejscowej Sądu Rejonowego w Dąbrowie Górniczej.

Postanowieniem z dnia 10 maja 2021r. Sąd Rejonowy w Dąbrowie Górniczej w sprawie o sygn. akt I C 9/21upr stwierdził swą niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania według właściwości miejscowej i rzeczowej tut. Sądowi.

W replice do powyższego pisma procesowego powód podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko procesowe.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 20 października 2019r. pozwany G. W. zawarł z poprzednikiem prawnym powoda (...) z/s w (...) Szwajcaria – (...) Sp. z o.o. z/s w W. umowę pożyczki gotówkowej nr (...).

W ramach przedmiotowej umowy powód przyznał pozwanemu do korzystania kwotę pieniężną w wysokości 12.000,00zł. Ponadto powód oznaczył w treści umowy, iż zobowiązanie łączące strony poza należnością pożyczkową obejmuje prowizję w wysokości 2.421,27zł oraz odsetki w wysokości 98,63zł.

Całkowitą kwotę do zapłaty powód oznaczył w wysokości 14.519,90zł.

Kontrakt miał charakter terminowy. Pozwany był zobowiązany do zwrotu kapitału i pozostałych należności pożyczkowych w terminie 30 dni do dnia 19 listopada 2019r.

Do chwili obecnej pozwany uiszczył na rzecz powoda jedynie część należności pieniężnej na poczet istniejącego zobowiązania.

Wiarygodność z tytułu opisanego wyżej kontraktu była przedmiotem cesji pomiędzy powodem (...) z/s w (...) Szwajcaria a (...) Sp. z o.o. z/s w W..

(umowa pożyczki k. 20-24, potwierdzenie transakcji bankowej k. 26, 27, zawiadomienie o cesji k. 28, akt cesji k. 29-30, oświadczenie k. 31, ramowa umowa przelewu wiarygodności k. 32-41, korespondencja e-mail k. 86, 87)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje.

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 232 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc).

Dobór dowodów należy do strony, to ona powinna wskazywać wyłącznie takie, które są dopuszczalne i wiarygodne. Rzeczą Sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia spraw.

Przepis prawa materialnego – art. 6 kc określa na czyje ryzyko idzie nieudowodnienie określonego faktu. Z kolei art. 232 kpc stanowi procesowe narzędzie za pomocą, którego strony mogą osiągnąć skutek w postaci udowodnienia dla

nich korzystnych faktów istotnych z punktu widzenia dochodzonego roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym. Art. 6 kc zawiera normę decyzyjną, pozwalającą ocenić wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego.

Obowiązkiem stron było przytoczenie okoliczności faktycznych, z których wywodzi roszczenie (art. 187 § 1 pkt 2 kpc) i wskazanie na dowody, których przeprowadzenie potwierdzi zasadność jego twierdzeń o faktach (art. 232 kpc i art. 6 kc). Zgodnie z zasadami procesu cywilnego ciężar gromadzenia materiału dowodowego spoczywa na stronach (art. 232 kpc, art. 3 kpc, art. 6 kc). Jego istota sprowadza się do ryzyka poniesienia przez stronę ujemnych konsekwencji braku wywiązania się z powinności przedstawienia dowodów. Skutkiem braku wykazania przez stronę prawdziwości twierdzeń o faktach istotnych dla sprawy jest tylko to, że twierdzenia takie zasadniczo nie będą mogły leżeć u podstaw sądowego rozstrzygnięcia. Strona, która nie udowodni przytoczonych twierdzeń, utraci korzyści, jakie uzyskalaby aktywnym działaniem (por. wyrok s.apel w Białymstoku z dnia 28 sierpnia 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 286/14, opubl. LEX nr 1511625).

Za niezasadny należy uznać zarzut pozwanego braku po stronie powodowej i pozwanego cechy legitymacji czynnej i biernej.

Pozew jest pismem procesowym, które zawiera powództwo, tj. skierowany do sądu wniosek o udzielenie sądowej ochrony prawnej dokładnie określonego żądaniu, uzasadnionemu i skonkretyzowanemu przytoczonymi okolicznościami faktycznymi. Żądanie pozwu jest tzw. roszczeniem formalnym (procesowym), którego treścią jest twierdzenie powoda o przysługującym mu i podlegającym ochronie prawnomaterialnym interesie.

Legitymacja procesowa wskazuje kwalifikację materialną podmiotów prowadzących spór, w tym znaczeniu, że powód jest uprawniony do występowania z żądaniem udzielenia mu ochrony prawnej w stosunku do pozwanych, a ten zobowiązany do określonego zachowania się.

W niniejszym postępowaniu powód wykazał, że spełnia materialnoprawną przesłankę procesu, która decyduje o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości jego twierdzeń, że wymieniony w powództwie stosunek prawny istnieje i co jest jego przedmiotem.

W przedmiotowym postępowaniu istnieje możliwość określenia, że w procesie występują w charakterze stron te podmioty, które są jednocześnie podmiotami stosunku prawnego będącego przedmiotem procesu.

Przed oceną merytoryczną sprawy Sąd zawsze z urzędu ustala czy strony występujące w procesie posiadają legitymację, jej brak zawsze skutkuje oddaleniem powództwa bez potrzeby, a dokładniej bez możliwości merytorycznej oceny roszczenia.

Powód wykazał dokumentarnie, że dochodzona pozwem wierzytelność była przedmiotem skutecznej cesji pomiędzy powodem (...) z/s w (...) Szwajcaria a jego poprzednikiem prawnym i pierwotnym wierzycielem pozwanego (...) Sp. z o.o. z/s w W..

Ustawodawca w art. 511 kc mówi o „stwierdzeniu” przelewu wierzytelności pismem, tj. odnosi się do istnienia pisma stwierdzającego, że umowa przelewu została przez strony zawarta (por. wyrok s. apel w Katowicach z dnia 8 marca 2005r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1516/04, opubl. OSA 2005/12/44). Ponadto umowa przelewu, regulowana treścią art. 509 i n. kc, jest umową, na podstawie której dotychczasowy wierzyciel (cedent) przenosi wierzytelność ze swojego majątku do majątku osoby trzeciej (cesjonariusza). Przedmiotem przelewu może być co do zasady wierzytelność istniejąca, którą cedent może swobodnie rozporządzać. Wierzytelność, która ma stanowić przedmiot rozporządzenia, powinna być w dostateczny sposób oznaczona (zindywidualizowana). Dotyczy to przede wszystkim wyraźnego określenia stosunku zobowiązaniowego, którego elementem jest zbywana wierzytelność, a zatem oznaczania stron tego stosunku, świadczenia oraz przedmiotu świadczenia (por. wyrok s.apel. w Szczecinie z dnia 25 marca 2014r. w sprawie o sygn. akt I ACa 885/13, opubl. LEX nr 1461185).

Ponadto przedłożenie przez stronę powodową dowodów w formie dokumentowej i elektronicznej przy spełnieniu wymagań materialnych co do tej formy czynności prawnej powoduje, że należy uznać za niezasadny zarzut pozwanego naruszenia przez stronę powodową przepisów proceduralnych, w szczególności art. 129 kpc.

Należność dochodzona przez powoda od pozwanego posiada również atrybut wymagalności, w szczególności, iż wobec terminowego charakteru kontraktu, skonkretyzowanego zindywidualizowaną datą jego zakończenia na dzień 19 grudnia 2019r. nie budzi żadnych wątpliwości okoliczność zwłoki dłużnika w spełnieniu długu oddawczego i to bez konieczności odrębnego wypowiedzenia umowy i wezwania dłużnika do spełnienia świadczenia.

Wymagalność to cecha roszczenia (stan), wyrażająca się w istnieniu prawnej możliwości skutecznego żądania przez wierzyciela spełnienia przez dłużnika świadczenia (por. wyr. SN z dnia 12 lutego 1991r. w sprawie o sygn. akt III CRN 500/90, opubl. OSNCP 1992, Nr 7–8, poz. 137; uchw. SN z dnia 20 kwietnia 2012r. w sprawie o sygn. akt III CZP 10/12, opubl. OSNC 2012, Nr 10, poz. 117; wyr. SN z dnia 27 września 2013r. w sprawie o sygn. akt I CSK 690/12, opubl. Legalis).

Dniem wymagalności najczęściej jest dzień powstania roszczenia. W przypadku zobowiązań terminowych dzień powstania roszczenia i jego wymagalności wynika z treści zobowiązania.

Stosownie do treści art. 353 § 1 kc, podstawowym obowiązkiem dłużnika jest spełnienie świadczenia. Prowadzi ono do zaspokojenia interesu wierzyciela, wskutek czego zobowiązanie wygasa.

Artykuł 354 kc określa obowiązki dłużnika w ten sposób, że oprócz treści zobowiązania rozumianej jako nakazy wyrażone w czynności prawnej stanowiącej źródło zobowiązania oraz odnoszących się do tego zobowiązania normach prawnych jego zachowanie powinno odpowiadać trzem dalszym wzorcom postępowania - celowi społeczno-gospodarczemu, zasadom współżycia społecznego, a także ewentualnie ustalonym zwyczajom, natomiast art. 355 kc określa sposób, w jaki dłużnik powinien wykonywać zobowiązanie i w tym znaczeniu stanowi swoistą kontynuację uregulowań zawartych w art. 354 kc i jednocześnie przepis ten definiuje pojęcie należytej staranności oraz ustanawia obowiązek dokładania owej staranności.

Niedostosowanie się przez dłużnika do opisanych wyżej wymagań sprawia, że dojdzie do nienależytego wykonania zobowiązania lub niewykonania całkowitego (art. 471 kc). Każda bowiem rozbieżność pomiędzy prawidłowym spełnieniem świadczenia a rzeczywistym zachowaniem się dłużnika rodzi odpowiedzialność kontraktową. Nienależyte wykonanie zobowiązania ma bowiem miejsce wtedy, gdy zachowanie dłużnika zmierzało do spełnienia świadczenia, jednak osiągnięty przez niego wynik nie spełnia wymogów świadczenia, do którego dłużnik był zobowiązany. Wskazać jednak należy, że dłużnik zawsze, bez względu na rodzaj winy, odpowiada wobec wierzyciela za uchybienia obowiązkowi dołożenia należytej staranności (art. 355 kc).

Powoda oraz pozwanego wiązała ważna i skuteczna umowa pożyczki w rozumieniu art. 720 i n. kc.

Strony w ramach istniejącego kontraktu uzgodniły elementy przedmiotowo i podmiotowo istotne oraz w sposób jednoznaczny i indywidualny określili prawa i obowiązki podmiotów zobowiązania.

Powód w sposób właściwy przekazał pozwanemu umówione świadczenie, natomiast pozwany w sposób nienależyty wykonał zobowiązanie zachowując się wbrew treści umowy poprzez nie dokonywanie spłaty należności wynikającej z istniejącego stosunku obligacyjnego.

Po stronie pozwanego powstała odpowiedzialność kontraktowa i obowiązek naprawienia szkody albowiem pozwany uchybił swoim obowiązkom (por. art. 471 kc).

Zawarta przez pozwanego oraz pierwotnego wierzyciela umowa była umową pożyczki, którą zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2019.1083 – j.t. ze zm.) uważa się za umowę o kredyt konsumencki. Była to ponadto umowa o kredyt konsumencki zawierana na odległość w rozumieniu art.

5 pkt 13 w/w ustawy. Zgodnie ze wskazanym przepisem umowa o kredyt konsumencki zawierana na odległość to umowa o kredyt konsumencki zawierana z konsumentem bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość, o której mowa w ustawie z dnia 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. 20121225 – j.t. ze zm.). Pozwanemu bez wątpienia przysługiwał status konsumenta w rozumieniu art. 22¹ kc.

Umowa została zawarta bez jednoczesnej obecności obu stron, przy wykorzystaniu środków porozumiewania się na odległość. Taka forma zawarcia umowy była zgodna z art. 2 ust. 4 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. 2020.344 – j.t. ze zm.) stanowiącym, iż świadczenie usługi drogą elektroniczną to wykonanie usługi świadczonej bez jednoczesnej obecności stron (na odległość), poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004r. prawo telekomunikacyjne (Dz. U. 2021.576 – j.t. ze zm.).

Wobec powyższego za chybione należy uznać zarzuty pozwanego niezawarcia umowy, niewykazania tego faktu oraz nierzetelności dokumentacji.

W tym zakresie wyjść należy od stwierdzenia, że czym innym jest forma dokumentowa czynności prawnej, czym innym samo pojęcie dokumentu, a jeszcze czym innym dokument prywatny w rozumieniu procesowym. Zgodnie z art. 77² kc do zachowania dokumentowej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu, w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie. Zgodnie zaś z art. 77³ kc dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią. Z kolei art. 245 kpc dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

Umowa zawarta przez pozwanego została zawarta na odległość, w formie dokumentowej. W umowie wskazano szczegółowo dane osobowe stron, w tym adres, adres e – mail, nr PESEL oraz nr dowodu osobistego pozwanego. Spełnione zostały więc warunki z art. 77² kc, który reguluje zawarcie czynności prawnej w formie dokumentowej. Jak wskazuje się w literaturze: „przesłanka identyfikacji osoby składającej oświadczenie w formie dokumentowej jest spełniona wówczas, gdy treść dokumentu lub okoliczności związane z jego wystawieniem wskazują na osobę jego wystawcy. Chodzi tu o potencjalną możliwość identyfikacji, możliwość przypisania złożonego oświadczenia woli do danej osoby, a nie taki stopień pewności ustaleń, jaki wynika ze złożenia własnoręcznego podpisu na dokumencie pisemnym, czy kwalifikowanego podpisu elektronicznego oświadczenia woli złożonego w formie elektronicznej” (J. Sadowski (w:) Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, cz. 2 (art. 56–125), red. J. Gudowski, Warszawa 2021, art. 77(2)). Mając na uwadze powyższe należy więc stwierdzić niezasadność zarzutu niezawarcia umowy pożyczki. Fakt jej zawarcia został bowiem wykazany przez złożenie stosownych dokumentów.

Należy wskazać, że powód wykazał roszczenie składając dokumentację, która m.in. dowodziła zawarcia umowy w formie dokumentowej oraz przekazania środków na rachunek bankowy pozwanego.

Jeżeli pozwany kwestionuje treść złożonych w sprawie dokumentów, w tym treść czy autentyczność umowy pożyczki zawartej w formie dokumentowej, winien przywołać dowody na poparcie swoich twierdzeń, stosownie do art. 232 zd. 1 kpc, względnie w sposób przekonujący, wyczerpujący i szczegółowy opisać, dlaczego w jego ocenie złożone dowody są niewiarygodne. Przyjęcie przez pozwanego postawy biernej, wyrażającej się tylko negacją, w sytuacji w której powód przedstawia wiarygodne dowody na poparcie faktów, z których wywodzi roszczenie, prowadzić musi do uwzględnienia roszczenia. Jakkolwiek pozwanego nie obciąża ciężar wykazania niezasadności roszczenia, to może on za pomocą tzw. dowodu przeciwnego negować dowody główne wysuwane przez powoda, a tym samym negować wynikające z nich fakty. W ten sposób strona pozwana może doprowadzić „do takiego stanu niepewności, określanego mianem non liquet (niejasne), sąd będzie musiał uznać, że dany fakt nie został przez jej przeciwnika udowodniony.

A ponieważ skutki prawne mogą być wywodzone tylko z faktów wykazanych, opisany stan spowoduje przegranie sprawy przez podmiot obciążony ciężarem dowodu” (B. Janiszewska (w:) Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna, cz. 1 (art. 1–55(4)), red. J. Gudowski, Warszawa 2021, art. 6). Jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego: „jeżeli strona powodowa udowodniła fakty przemawiające za zasadnością powództwa, to na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia ekscepcji i faktów uzasadniających jej zdaniem oddalenie powództwa – por. wyrok SN z dnia 20 kwietnia 1982r. w sprawie o sygn. akt I CR 79/82, opubl. LEX nr 8416, wyrok SN z dnia 20 grudnia 2006r. w sprawie o sygn. akt IV CSK 299/06, opubl. LEX nr 233051).

W przedmiotowej sprawie pozwany nie zrealizował wskazanego ciężaru procesowego. Pozwany nie wskazał chociażby skąd na umowie pożyczki znalazły się jego szczegółowe dane osobowe (wystarczające do przyjęcia, że umowę zawarto w formie dokumentowej). Nie wskazał, skąd na przelewie tzw. weryfikacyjnym, dokonanym na rachunek powoda znalazły się jego dane osobowe. Sama negacja faktów, wykazanych w sposób niebudzący wątpliwości przez powoda za pomocą dowodów wymienionych powyżej w uzasadnieniu, nie może zostać wobec tego uznana za skuteczną obronę. Jak już wywieziono, nieskuteczne były także argumenty mające podważyć moc dowodową złożonych w sprawie dokumentów.

Biorąc pod uwagę powyższe należy stwierdzić, iż powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

Żądanie powództwa należało uznać za zasadne jedynie w zakresie kwoty pożyczki – kapitału oraz odsetek kapitałowych.

Jako niezasadne i bezpodstawne, a także naruszające przepisy prawa, w tym prowadzące do obejścia przepisów ustaw należało uznać żądania zapłaty od pozwanego z tytułu umowy pożyczki gotówkowej prowizji w wysokości 2.421,27zł przy kapitale pożyczki wynoszącej 12.000,00zł (por. art. 385 i n. kc oraz art. 5 kc i art. 58 § 1 - 3 kc przy uwzględnieniu przepisów ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2019.1083 – j.t. ze zm.)).

We wskazanych częściach żądania powoda należy potraktować jako postanowienia nieważne i niezajdujące uzasadnienia normatywnego, stanowiące klauzule abuzywne, sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa.

Jednakże pomimo, że takie postanowienia umowne zostały ustalone między stronami i zapisane w treści łączącego te podmioty kontraktu, to nie powoduje to nieważności całej umowy, a jedynie jej część we wskazanych zakresach (por. art. 58 § 3 kc, art. 5 kc i art. 385 i n. kc, art. 361 – 363 kc).

Nadużycie prawa podmiotowego traktuje się jako zachowanie rażące i nieakceptowane albowiem klauzula generalna zawarta w art. 5 kc zawiera odesłanie do zasad słuszności, dobrej wiary w sensie obiektywnym, zasad uczciwości obowiązującej w stosunkach cywilnoprawnych i zasady lojalności wobec partnera. Przepis art. 58 kc wyznacza od strony negatywnej ogólne ramy dopuszczalnej treści oraz celów czynności prawnych, natomiast art. 385 i n. kc określa klauzule abuzywności postanowień umownych, tj. takich które kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, a skutek takiego układu praw i obowiązków dochodzi do rażącego naruszenia interesów konsumenta i godzenia w równowagę kontraktową.

Rażące naruszenie interesów konsumenta należy rozumieć jako nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym. Natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego oznacza tworzenie przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron stosunku umownego.

Działalność windykacyjna to zwykła część działalności każdego przedsiębiorcy oferującego instrumenty finansowe w postaci pożyczek, zaś koszty tej działalności to właśnie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, które to koszty są przerzucane przez tego przedsiębiorcę na konsumenta. Koszty działalności windykacyjnej pokrywane powinny być z odsetek za uchybienia w płatności poszczególnych rat kredytu, na tym polega ryzyko gospodarcze, że nie wiadomo z góry, ilu konsumentów nie będzie spłacało swych pożyczek.

Działalność pośrednictwa finansowego jako część działalności przedsiębiorcy powinna być opłacalna dla tegoż podmiotu, ale też nie naruszać rażąco interesów klienta, poszczególne czynności z zakresu tego pośrednictwa powinny być zaś wycenione realnie, w oparciu o rzeczywiście ponoszone koszty.

Potrzebę zwrotu kosztów pośrednictwa uzasadniona jest tym, że konieczna jest uczciwa rekompensata za ponoszone przez wierzyciela koszty pozyskiwania i umożliwienia dostępu do instrumentów finansowych jakimi są pożyczka czy kredyt.

Możliwość żądania zwrotu kosztów pośrednictwa finansowego przez wierzyciela poza typowymi kosztami wierzyciel winien udowodnić, w tym fakt i zasadność ich poniesienia. Nie może być tu, pomimo istnienia zapisu z art. 36 a ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. 2019.1083 – j.t. ze zm.), zupełnej dowolności wierzyciela, jeśli chodzi o skalę wydatków poniesionych w celu zaoferowania instrumentów finansowych.

Choć przedsiębiorca może stosować postanowienia wzorca umownego określające zasady odpowiedzialności finansowej konsumenta, to jednak zasady tej odpowiedzialności muszą pozostawać w związku z kosztami i ryzykiem przedsiębiorcy.

Obowiązkiem Sądu jest natomiast zbadanie z punktu widzenia tego kryterium wielkości wydatków poniesionych przez wierzyciela, a której zasądzenia domaga się w procesie, a także konieczność i celowość ich poniesienia.

Konstatując wykładnia zasadności ponoszenia wydatków koniecznych i celowych winna uwzględniać z jednej strony potrzebę ochrony wierzyciela, a z drugiej strony nie można stracić z pola widzenia potrzeby ochrony dłużnika przed takimi działaniami wierzyciela, które prowadziłyby do nadmiernego i nieuzasadnionego okolicznościami sprawy obciążenia kosztami.

Wysokość kosztów pośrednictwa finansowego winna więc uwzględniać interesy obu stron.

Należy wskazać, iż w niniejszej sprawie z uwagi na rodzaj i charakter czynności podjętych przez powoda przy zawieraniu kontraktu z pozwanym ustalona przez niego wysokość wynagrodzenia stanowiąca prowizję w wysokości 2.421,27zł, przy wartości kapitału pożyczki w wysokości 12.000,00zł, pomimo że została przyjęta przez pozwanego jest rażąco wygórowana.

W konsekwencji stwierdzić należy, że domaganie się przez powoda zasądzenia od pozwanego przywołanych kwot pieniężnych w wysokości oznaczonej jako prowizja i dalsze opłaty jest niezasadne.

Żądanie to nie zostało przez powoda należycie udowodnione i uzasadnione, a ponadto ma w istocie charakter dowolny. Powód nie przedstawił bliższych faktów i dowodów w tym zakresie, a oparł się jedynie o dokument umowy pożyczki, która stanowi wzorzec umowny. Dodać też trzeba, że z materiału dowodowego sprawy nie wynika, aby powód przedsięwziął jakieś ekstraordynaryjne czynności poza typowymi dla tego obszaru działalności gospodarczej.

W ocenie Sądu wynagrodzenie za udzielenie pożyczki żądane od pozwanego musi być w pewnym przynajmniej stopniu adekwatne do wykonanej pracy ponadstandardowej powoda, przy dalszym założeniu, że była ona celowa.

Dlatego należy stwierdzić, iż żądanie powoda zasądzenia od pozwanego z tytułu prowizji i innych kosztów należności w jakiegokolwiek wysokości stanowi nadużycie prawa i jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego.

Ustalanie tak wygórowanych opłat z tytułu prowizji i innych kosztów, czy też czynności windykacyjnych, prowadzi bowiem do apriorycznego przyjęcia odpowiedzialności odszkodowawczej konsumenta (por. wyrok SN z 4 marca 2010r. w sprawie o sygn. akt I CSK 404/09, opubl. Legalis).

Biorąc pod uwagę powyższe dywagacje, w ocenie Sądu brak było jakichkolwiek podstaw do miarkowania wysokości prowizji i innych kosztów należnych powodowi, tym bardziej, co już wskazano powód nie wskazał na żadne obiektywne przesłanki, które stanowiłyby źródło ustaleń w tym zakresie.

Zatem w przedstawionych warunkach każda kwota, która miałaby zostać przyznana powodowi w ramach prowizji i innych kosztów byłaby wartością abstrakcyjną i dowolną, a ocena Sądu przy braku dostatecznych danych dotknięta wadą subiektywności i nierealna.

O roszczeniu ubocznym orzeczono w oparciu o treść art. 481 § 1 i 2 - 2⁴ kc.

O kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego, orzeczono na podstawie art. 108 § 1 kpc w z art. 98 § 1 i 3 kpc i w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265 – j.t.) oraz w oparciu o treść art. 13 ust. 1 pkt 6 i art. 19 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2021.2257 – j.t.) i art. 1 ust. 1 pkt 2 i art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2006r. o opłacie skarbowej (Dz. U. 2021.1923 – j.t. ze zm.).

Z tych wszystkich względów orzeczono jak w sentencji wyroku.